

Produktbeskrivelse - obligationer

En obligation er et gældsbevis, hvor udsteder af obligationen, f.eks. et realkreditinstitut, forpligter sig til at betale obligationsgælden tilbage til investor ud fra en på forhånd aftalt plan.

Det beløb man investerer i en obligation, kan således sammenlignes med, at man yder et lån til den, der har udstedt obligationen. Obligationsudstederen får stillet kapital til rådighed svarende til det beløb, man har købt obligationer for. For denne tjeneste betaler obligationsudstederen en løbende rente. Afkastet på en obligation falder således i form af rente og en eventuel kursgevinst.

Obligationer har forskellige effektiv rente, der afhængig af bl.a. løbetiden, den pålydende rente og udsteder. Oftest er renten højest på de længst løbende obligationer og lavest på de helt korte, og som regel er renten højere på en virksomhedsobligation end på en sikker statsobligation. Men en række andre faktorer spiller ind på prisdannelsen på obligationer, ligesom der kan udregnes en række nøgletal på de enkelte obligationsserier.

Særligt tre typer af obligationer er relevante.

Realkreditobligation

Obligationer udstedt af et realkreditinstitut. Sikkerheden består i realkreditinstituttets reserver og pant i fast ejendom. Afkastet består af de løbende rentebetalinger og en eventuel kursgevinst. Obligationens udløbsdato fremgår af obligationen og kendes således på forhånd.

Det er dog ikke altid man kan regne med obligationens løbetid, da visse obligationer kan indløses til kurs 100 før tid. Dette sker ofte i forbindelse med konverteringer af realkreditlån.

I dag udstedes mange forskellige typer realkreditobligationer og sandsynligheden for at en obligation udtrækkes afhænger bl.a. af obligationstypen og renteutviklingen.

Løbetiden kan ligge i intervallet fra 1 år til 30 år, og renten kan enten være fast eller variabel. På visse typer obligationer er der mulighed for afdragsfrihed i en del af obligationens løbetid. På disse obligationer er kursen som regel højere end på lignende obligationer, hvor der afdrages i hele løbetiden.

Virksomhedsobligation

Store virksomheder anvender obligationsmarkedet som et supplement til traditionelle banklån, da de herved får adgang til en langt større investorkreds. Der stilles sædvanligvis ikke sikkerhed for virksomhedsobligationerne. Afkastet består også her af de løbende rentebetalinger og en eventuel kursgevinst.

Virksomhedsobligationer udstedes typisk som stående lån med en løbetid fra 1 til 30 år, og renten kan enten være fast eller variabel.

Statsobligation

Statsobligationer er udstedt af en stat - oftest for at finansiere et underskud på statsfinanserne. Afkastet består af de løbende rentebetalinger samt eventuelt kursgevinster. Statsobligationer kan ikke indfries før tid, da de typisk er stående lån. Løbetiden kan ligge i intervallet fra 1 år til 30 år, og renten kan enten være fast eller variabel. Stater, som markederne nærer stor tillid til, fx Tyskland, Schweiz og Danmark, kan udstede statsobligationer med en meget lav rente, mens lande, hvor der er større usikkerhed om deres evne til at betale pengene tilbage, må betale en langt højere rente.

Risici ved obligationer

Der er grundlæggende tre risici ved investering i obligationer; kreditrisiko, kursrisiko og konverteringsrisiko. Kreditrisikoen er risikoen for, at realkreditinstituttet, staten eller erhvervsvirksomheden går konkurs. Det er muligt, men absolut usandsynligt, at den danske stat går konkurs, mens et realkreditinstitut har en lidt større risiko, men den er dog stadig lille, da staten og andre realkreditinstitutter sandsynligvis vil træde hjælpende til.

Som ved al investering er der dog en reel risiko. Kursrisikoen opstår, når den effektive rente - omtalt i flæng som renten - ændrer sig. Matematikken bag beregningen betyder, at de obligationer, der løber i lang tid, ændrer mere drastisk kurs end de obligationer, der løber i kort tid.

Derfor er risikoen for, at de købte obligationer falder i kurs, større for de lange obligationer end for de korte. Men hvis obligationerne beholdes til udløbet vil der ikke blive realiseret noget kurstab/gevinst, da man vil få obligationerne udtrukket til kurs 100.

Konverteringsrisikoen gælder for de obligationer, der kan konverteres af låntagerne. Risikoen for de ofte meget langt løbende realkreditobligationer opstår, når renteniveauet falder, dermed stiger obligationerne i kurs, og når de kommer op over kurs 100, vil obligationen blive konverteringstruet.

Det vil sige, at nogle af de låntagere, der har finansieret deres boliger med disse obligationer, vil opgive lånene til kurs 100 for at finansiere sig i nye lån/obligationer med en lavere pålydende rente. Det betyder, at obligationsejerne vil opleve store ekstraordinære udtrækninger til kurs 100, samtidig med at obligationerne i markedet vil kunne sælges til over kurs 100. Disse store ekstraordinære udtrækninger betyder, at investorerne skal ud og købe nye obligationer til en højere kurs/lavere forrentning, hvilket totalt set vil give en dårligere samlet forrentning af formuen, end hvis der ikke havde været sket konverteringer af obligationen.

Risikoen ved at investere i en obligation beskrives ofte ved et matematisk nøgletal kaldet "varighed". At man ikke nødvendigvis kan bruge obligationens restløbetid skyldes bl.a., at obligationen kan udtrækkes før den udløber.

Samtidig vil ens investering påvirkes i to retninger af f.eks. en stigende rente. Den første effekt er, at kursen på obligationerne falder, når renten stiger. Da obligationer giver et løbende afkast i form af dividendebetaling samt eventuelle udtrækninger, kan disse løbende udbetalinger dog investeres til en højere rente end tidligere.

Obligationens varighed tager højde for disse ting og giver derfor en ide om investeringens reelle løbetid. Varigheden fortæller samtidig, i hvor mange år man kan forvente, at ens investering giver et afkast svarende til den effektive rente, der fremgår af kurslisten på købstidspunktet. Man kan derfor se varigheden som et mål, der bl.a. afvejer kursrisikoen og konverteringsrisikoen.

Generelt kan siges, at personer der vælger obligationer med en varighed på over 6 betragtes som meget risikovillige, en varighed på mellem 3 og 6 er medium risikovillige og mindre end 3 er de forsigtige, der ikke vil løbe nogen risiko. Obligationer med en varighed på under 3 er typisk statsobligationer med meget kort løbetid.